1893 - 1963

70-ЛІТТЯ ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-6337

РІК LXX. Ч. 136 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 20-го ЛИПНЯ (JULY), 1963 15 ЦЕНТІВ — 15 CENTS TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 136 VOL. LXX.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОПОНУЄ ПОДАТКИ ВІД ЗАКОРДОННИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Президент Джан Ф. Кеннеді

Вашингтон. — В четвер 19-го липня ц. р. президент Кеннеді передав на розгляд Конгресу пропозицію оподаткувати тих американців, що купують довгореченцеві вартісні папери закордонних держав чи чужоземних корпорацій. Завданням запропонованого законопроєкту мало б бути сповільнення відпливу американського капіталу і золота за кордон і водночас із цим поправа в державному балансі по стороні платностей. Якщоб пропозиція президента Кеннеді була прийнята Конгресом, то встановлений податок обов'язував би до 1965-го р. і в багатьох випадках його дійсність стосувалася б вже й теперішнього і минулого часу. Податкова ставка на закордонні акції виносила б 15% їхньої вартости. Висота цієї ставки на боргові цінні папери виходила б від $2 75 і сягала б до 15% їхньої вартости, залежно від їхньої „зрілости". Внаслідок встановлення пропонованого податку були б збільшені на один відсоток процентові кошти для чужинців, які шукають за капіталом у ЗДА шляхом продажу цінних паперів, що досягнуть своєї зрілости аж по трьох роках. Підвищення процентової ставки від таких паперів вимагатимуть американці, як купують такі папери, щоб могти із свого боку сплачувати вимагані федеральним урядом податки. У своєму зверненні до Конгресу в справі встановлення податків на закордонні інвестиції президент Кеннеді мотивує доцільність цього можливістю контролі над відпливом довгореченцевого капіталу поза границі ЗДА. В законопроєкті передбачені деякі винятки, в тому від безпосередніх капіталовкладань американських компаній в їхні філії поза Америкою і від позичок реалізованих комерційними банками. Офіційні чинники звертають увагу у зв'язку із пропонованими податками, що запас монетарного золота ЗДА зменшився на додаткових$50 мільйонів в тижні, що закінчився в середу 17-го липня збільшуючи до $345 мільйонів втрату золота в цьому році, внаслідок чого цілий запас американського золота зменшився до $15 633 000 000. значить, до найнижчого від 19-го квітня 1939-го року стану. Пропозиція президента Кеннеді викликала не надто прихильну реакцію американських біржових і фінансових кіл. Біржовики передбачають, що встановлення пропонованих податків приведе до основних змін на ринку вартісних паперів. Реакція біржі виявилася вже в четвер 18-го липня у знижці багатьох закордонних цінних паперів й акцій. Фінансові кола висловлюють надію, що пропозиція Президента не буде прийнята Конґресом, бо проти цього опонуватиме багато конґресменів і сенаторів. Спадок цінних паперів і акцій позначився також у Канаді. Прихильно поставилися до плянів Президента в справі встановлення рівноваги платностей тільки фінансові кола Европи.

Пересічна тижнева заробітна платня фабричних робітників у ЗДА збільшилася до понад 100 долярів

Вашинґтон. — Департамент праці ЗДА подав до відома, що пересічна платня фабричних робітників у ЗДА збільшилася в грудні ц. р. до понад 100 долярів за один тиждень. Нав'язуючи до цього звідомлення секретар праці В. Віллард Вірц підкреслив цей факт, як дуже позитивне явище в розвитку американської економії, стверджуючи водночас із цим, що й кількість затруднених у ЗДА збільшилася в червні ц. р. перший раз до понад 70,000,-000 осіб. На думку секретаря праці, рекордові числа свідчать про безупинну поправу в загальнонаціональній економіці. Водночас із цим Вірц ствердив ще й далі невідрадний факт, що кількість безробітних не зменшилася і далі становить понад 5 процентів починаючи вже від листопада 1957 року. В червні кількість безробітних виносила 5,7 процента усієї кількости затруднених. Невідрадним фактом є, за словами Вірца, й те що між безробітними є непропорційно багато не-білих робітників. Кількість фабричних робітників у ЗДА обраховують на 12,500,000 осіб. В травні пересічна їх платня виносила 99.47 долярів, в червні вона досягла суми 100.61 дол. Пересічна кількість їх годин праці виносила 40.9.

В АМЕРИЦІ

● **Державний Департамент** признав, що він зробив помилку — спершу відмовивши візу одному британському громадянинові, потім признавши її, після того відкликавши ту візу та врешті таки признавши її. Тим британським громадянином є Вільям Галлачер, 81-літній лідер англійських комуністів, кол. член британського парляменту. Він подався на візу, щоб відвідати свою 75-літню хвору сестру в Шикаґо. 50 членів британського парляменту звернулись з листом до амбасадора ЗДА в Лондоні з корисною для Галлачера опінією.

● **Капітан летунства Кондон Г. Террі** згинув в Південному В'єтнамі разом з в'єтнамським пілотом, коли їхній літак збили комуністичні партизани. 30-річний летун залишив в Америці молоду жінку і двоє малих дітей.

● **Пропам'ятна Фундація ім. Елінори Рузвелт,** яка збірає фонд на 25 мільйонів дол. для сприяння суспільно-харитативним цілям згідно з ідеалами покійної вдови по кол. през. Ф. Д. Рузвелті, призначила на голову своєї міжнародної Ради директорів д-ра Ралфа Банча, заступника генерального секретаря Об'єднаних Націй. Ралф Банч дістав був мирову нагороду Нобеля.

● **Кубинський президент д-р** Освальдо Дортікос заявив, що всі совєтські ракети та бойові війська від'їхали з Куби, а залишились „тільки військові інструктори і промислові техніки". Однак всі американські джерела потверджують, що на Кубі все ще є кільканадцять тисяч совєтських вояків з генералами та наймодернішою важкою зброєю.

● **Марльон Брендо,** один із найвидатніших сучасних американських фільмових артистів, надіслав листа лідерам муринської організації в Кембридж, Мериленд, що він готов взяти участь в тамошніх демонстраціях у користь повного зрівнання муринів із білими в місцевих готелях, ресторанах, на праці і т.д.

Ніксон вимагає „драматичних доказів" доброї волі мадярських комуністів

Будапешт. — Колишній віце - президент і невдачний кандидат на президента ЗДА Ричард Ніксон, який приїхав на кілька днів до Мадярщини як приватний турист, заявив на пресовій конференції, яку дав для мадярської і закордонної преси, що хоч він промовляє тільки в приватному характері від себе самого, проте думає, що задля поправи американсько-мадярських взаємин потрібні „драматичні докази доброї волі" збоку комуно - мадярського режиму. Р. Ніксон не входив в подробиці, якими повинні бути ті докази але звернув увагу на одну справу, яка хвилює всіх американців, без уваги на партії і віровизнання: загроза для особистої безпеки для кардинала Йозефа Міндсенті, який мусів схоронитися в 1956-му році в американській амбасаді і від того часу перебуває в ній, як пів-в'язень. Ніксон признав, що на Мадярщині покращали господарські відносини та що мадяри почуваються настільки свобідніше що не лякаються голосно критикувати існуючий режим. Щодо внутрішньо - американських справ, то Ніксон твердив, що в Америці зросли консервативні впливи, проте він натаврував „невідповідальний консерватизм" екстремної групи Джана Бирча-Сосайті.

В Японії переведено реорганізацію уряду

Токіо. — Японський прем'єр Гаіто Ікеда перевів уже п'яту впродовж трьох років зміну свого уряду, при чому цим разом найповажніша зміна зайшла на становищі міністра закордонних справ. Новим міністром закордонних справ став Масавоші Огіра, а останнього міністра Аіхіро Фуджіяму, який приїздив до Вашинґтону, призначено на голову ради керівної Ліберально-демократичної партії. Ціллю теперішньої зміни на становищі 8-х міністрів, з-посеред усіх 16-х, було включити в уряд представників різних фракцій названої партії. Закордонна політика Японії внаслідку переведених змін залишиться тою самою, що була.

ПЛАСТУНИ ВИЇХАЛИ НА СВІТОВЕ СКАВТСЬКЕ ДЖЕМБОРЕ ДО ГРЕЦІЇ

Ню Йорк. — В четвер, 18-го липня, 12 українських пластунів із ЗДА виїхали літаком „Ер Франс" з Міжнародного летовища до Греції, щоб взяти участь в 11-му Світовому Скавтському Джемборе, який відбудеться там в місті Маратоні біля Атен упродовж серпня. Із ЗДА виїхало 12 наших пластунів: 5 із Рочестеру, 2 з Філядельфії, по одному з Нюарку, Клівленду, Ютики і Амстердаму. Очолює цю делеґацію українських пластунів з Америки всч. о. Богдан Смик, пластун - сеньйор керівництва. Безпосередньо перед від'їздом на летовище, о. Б. Смик о год. 6-ій ввечері відправив в церкві св. Юра в Ню Йорку Молебень за щасливу подорож та її успіх. У молебні, крім пластунів, що від'їжджали, взяли участь також інші пластуни з головою Крайової Пластової Старшини Ю. Ференцевичем, як і деяка кількість громадян, з д-ром Богданом Макарушкою що займається справою придбання фондів на покриття коштів поїздки пластунів. Від імені пластунів - делеґатів о. Б. Смик коротко попрощав громаду, впевняючи, що пластуни зроблять усе, що в їхніх силах, щоб на Світовому Скавтському Джемборе гідно достойно записати ім'я Українського Пласту та запрезентувати свою поневолену батьківщину - Україну. В тій цілі ці пластуни відбули, початково кореспонденційний, а опісля на пластовому таборі в Іст Четґем, окремий вишкіл. Із церкви св. Юра пластуни і ті, що їх супроводжали між ними й гол. предсідник УНСоюзу п. Й. Лисогір, перейшли до Народного Дому, біля якого вже стояв винайманий автобус, що завіз їх на Міжнародне летовище, звідки вони й відлетіли до Европи. Там вони з'єднаються ще із 15 українськими пластунами з Німеччини та 4 з Англії й одним з Франції й під проводом д-ра Атанаса Фіґоля, який очолюватиме цілу групу українських пластунів на Джемборе, виїдуть до Греції через Рим, де у Ватикані поблагословить їх митрополит - ісповідник ВПреосв. Йосиф Сліпий. З черговим числом англомовного „Українського Тижневика" при „Свободі" буде надрукована в англійській мові окрема сторінка, присвячена участі українських пластунів у Світовому Скавтському Джемборе, з якої опісля буде зроблена окрема відбитка та вислана пластунам в Греції. Представник української пластової групи, всч. о. Богдан Смик постійно інформуватиме читачів „Свободи" про перебіг Джемборе та участь українських пластунів у ньому.

ПРИЙНЯТТЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ МОСКОВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Міністер закордонних справ СССР Андрей Громико (перший з правого боку) влаштував прийняття для американських і британських делеґатів на московську конференцію у справі заборони атомових детонацій. На фото (посередині) репрезентант ЗДА Аверелл Гарриман. Перший зліва совєтський делеґат Валеріян Зорін.

В СССР відбувається повчання війська і населення про конфлікт з Пейпінґом

Москва. — Військові й цивільні совєтські „достойники" роз'їздять тепер по різних військових осередках та фабриках і інших центрах та ведуть „освідомну" роботу щодо совєтсько - китайського конфлікту. Маршал Андрей Гречко, командант збройних сил держав т. зв. Варшавського пакту ((СССР і його сателіти) виголосив доповідь про суть того „ідеологічного" конфлікту у Військово - інженерній Академії. Ген. Алексєй А. Єпішев, шеф політичного департаменту совєтської армії, подібну доповідь виголосив у Військовій Академії ім. Фрунзе. Також Алексєй Косиґін, Дмітрій Устінов і Александер Шелепін, що займають високі становища в комуністичній кліці в СССР, виїхали з доповідями до Ленінграду, на Казахстан і до Молдавії, щоб популяризувати справу спору Москва - Пейпінґ серед партійців, які цілком здезорієнтовані і не знають, у чому властиво справа. Тим часом совєтсько - китайська „ідеологічна" конференція продовжується. Тайні наради відбуваються що другий день. Комуно - китайська делеґація строго ізольована і перебуває або у своїх помешканнях, або в китайській амбасаді, а на засідання до Кремлю і з тих засідань їде в критих і ескортованих автах.

Західня Німеччина хоче пожвавлення торгівлі з комуністами

Бонн. — Канцлер Аденауер та міністри закордонних справ, фінансів і торгівлі нараджуються разом із 18 найвидатнішими німецькими промисловцями і фінансистами над справами, зв'язаними з торгівлею з СССР та іншими комуністичними країнами. Торговельні зв'язки Західньої Німеччини з комуністичними країнами дали в минулому році оборот на кругло 1 бухгалтерійний більйон дол., себто на вартість товарів, — але цей оборот становив тільки 4% всієї західньо - німецької закордонної торгівлі. Німецькі промислові кола наполягають на пожвавлення тієї торгівлі, вбачаючи великі можливості для свого експорту до СССР та його сателітських країн. Внаслідку цих заходів підписано першу торговельну умову з Польщею, за якою до Варшави прибула західньо--німецька торговельна місія. Те саме плянується у відношенні до Мадярщини і Чехословаччини. З ніодною з тих країн Західня Німеччина не має дипломатичних взаємин, бо вона стояла донедавна на строгому засадничому становищі, що вона не втримує ніяких зв'язків з тими країнами, які визнають Східню Німеччину. Проте переговори з Югославією скінчились невдачею, бо уряд Тіта зажадав пов'язання справи торговельного договору і з справою відшкодування Югославії за шкоди, що їх Югославія зазнала внаслідок гітлерської аґресії за другої світової війни.

Українка здобула друге місце в конкурсі на „Місс ЗДА"; перше місце здобула дочка латвійських імігрантів

Маямі Біч, Флорида. — Тут відбувається велика парада вибору „Місс Всесвіту" (Місс Оніверз), яку попередив конкурс вибору „Місс ЗДА". Перше місце в цьому конкурсі титул „Місс ЗДА" здобула Маріта Озерс, 19-літня дочка латвійських еміґрантів, які 13 років тому приїхали до ЗДА, прогнані комуно - московськими окупантами із рідної землі. Маріта Озерс ставала до конкурсу, як „Місс Іллиной". Друге місце в цьому конкурсі здобула українка Мічел Метрінко, репрезентуючи столичну округу, як „Місс Дистрикт оф Коломбія". Панна Метрінко вже відома читачам „Свободи", як в січні 1961-го року вона здобула перше місце і нагороду в ораторському конкурсі, подібно, як і її сестра Марша із Джорджтавнського університету, одна з промов якої була записана в Конґресовому Протоколі. На фото: посередині сидить „Місс ЗДА" Маріта Озерс, а стоять (зліва): „Місс Колорадо" Ріа Луні (4-те місце); „Місс Мізурі" Сандра Марлін (3-те місце); „Місс Каліфорнія" Френсіс Герак (5-те місце) і „Місс Дистрикт оф Коломбія", наша Мічел Метрінко (2-ге місце).

У МОСКВІ РОЗМОВЛЯЮТЬ ПРО СХІДНЬО-ЗАХІДНІЙ ПАКТ НЕАҐРЕСІЇ

СОВЄТИ ХОЧУТЬ ЗАДНІМИ ДВЕРМИ ОСЯГНУТИ ВИЗНАННЯ ЗАХОДОМ СХІДНЬО-НІМЕЦЬКОГО САТЕЛІТА

Москва. — На московській конференції, на якій СССР, ЗДА і Британія переговорюють про договір в справі припинення дальших атомових детонацій, обмірковувано в минулий четвер — на вимогу Совєтів — справу пакту неаґресії між державами Організації Північно - атлантійського Союзу (НАТО) та СССР і його сателітами, зорганізованими у так званому Варшавському пакті. Америка зацікавлена таким пактом безпеки, поскільки він ґарантував би непорушність нинішньої свободи Західнього Берліну та вільний доступ до нього з Заходу. Тому головний делеґат ЗДА на конференції в Москві, Аверелл Гарриман, дістав уповноваження „говорити" про всі справи, що їх захочуть заторкнути Совєти, але він, ані британський делеґат лорд Гейлсгем не мають права вести в усіх інших справах, як атомової детонації, формальних переговорів. Такі переговори могли б розпочатись тільки після того, як погодяться на це всі члени НАТО. Серед членів західніх делеґацій в Москві та західніх обсерваторів виринули сумніви, чи большевики не захочуть загострити ситуацію на конференції про припинення атомових детонацій, а то й розбити цю конференцію, якщо вони поставили підписання східньо - західньому пакту неаґресії, як передумову для атомового пакту. Совєтський проєкт на східньо - західній пакт неаґресії, представлений з Женеві 20-го лютого ц. р. на тамошній 17-членній конференції роззброєння, був для Заходу цілком неприятливий, бо він формально і фактично затверджував східньо - і середньо - европейський „статус кво", створений совєтською збройною аґресією або підступом. Зокрема ЗДА, Британія і Франція не визнають Східньої Німеччини,, як штучного твору, створеного большевиками для розбиття німецької державної території та сформування ще одного совєтського сателіта. Західні кола занепокоїлись фактом, що саме в четвер приїхала до Москви східньо-німецька делеґація з міністром закордонних справ Льотаром Больцом, військовим міністром генералом Карль-Гайнц Гофманом та міністром комунікації Ервіном Крамером. Приявність цього останнього вказує на те, що Совєти хочуть обмірковувати справу доступу до Західнього Берліну. Але взагалі ці східньо-німецькі „достойники" не були б з'явились в Москві, як би їх туди спеціяльно не викликали. Андрей Громико просив перервати атомову конференцію на півтори години спеціяльно на те, щоб привітати отих східньо - німецьких „союзників", чи пак насправді пахолків. Лорд Гейлсгем відповів на запит журналістів щодо ходу московської конференції, що вона проходить „досить добре", але західні пресові коментатори звертають увагу, що це привична совєтська тактика: спершу виявляти великий оптимізм да викликати враження наче б вони, Совєти, дуже примирливі і згідливі, а згодом раптово скрутити, змінити тактику й унеможливити згоду, скидаючи вину за розбиття конференції на Захід. Покищо Хрущов не робить з східньо - західнього пакту неаґресії обов'язкової передумови для підписання пакту про припинення атомових детонацій, але факт викликання до Москви східньо-німецької делеґації не виключає, що большевики пов'яжуть з атомовими справами інші справи в такій формі, яка буде для Заходу неприйнятлива.

В Сирії відбувся новий невдачний бунт частини армії

Дамаск. — В минулий четвер 18 липня зранку столиця Сирії Дамаск була заалярмована гострою стріляниною на передмістях. Танки й вантажні авта швидко прогуділи центральними вулицями та обсадили державні будинки. Коло 2 год. впол. був привернений спокій, але проголошено знову швидку поліційну годину. Генерал Амін ель-Гафез, який є військовим губернатором в Дамаску, проголосив комунікат, в якому оскаржив звеличників єгипетського президента Гамаля Абделя Нассера у переведенні спроби військового перевороту та захоплення влади в свої руки. Як лідера тієї змови названо полковника Язма Альвана, фанатичного „нассерита", який вже 28 березня минулого року невдачно пробував перевести переворот в Сирії, піднявши бунт ґарнізону в Алеппо. Тоді був в Сирії режим, який зірвав був унію з Єгиптом. Альван втік, але вернувся після 8 березня цього року, коли націоналісти з партії Баат перевели успішний державний переворот та проголосили замір вернутись до унії з Єгиптом. Разом з Альваном названо ще трьох високих арабських старшин та політиків із Сирії, спричинників цього четвертого бунту, та призначено нагороду 10.-000 сирійських фунтів (3,300 дол.) за допомогу, щоб їх схопити. Всі вони скриваються. Цей бунт тим цікавіший, що він стався в пів години після відлету до Єгипту шефа Сирії, ген. Ляай аль-Аттасі, на зустріч з Нассером. Вістка про ту спробу перевороту, зроблену напевне у порозумінні з Нассером, дійшла до аль-Аттасі вже на єгипетській території. Він стрінувся з Нассером в Александрії і розмовляв з ним пів години.

У СВІТІ

● **У Москві** засуджено трьох жидів від шістьох до 12 місяців в'язниці за нелеґальний продаж жидівської маци. Четвертого жида, який ніби був „лідером" тієї „змови" звільнено тільки тому, що він має 82 роки і є хворий. Засуджені ніби скуповували мацу у різних жидів, що її випікали у себе дома, та продавали її іншим, маючи на цьому зарібок. Державним пекарням заборонено випікати мацу.

● **Перед будинком американської місії** до Об'єднаних Націй в Ню Йорку відбулась в минулу середу 17 липня ц.р. демонстрація кількадесятьох еспанців, противників режиму генерала Франка, здебільша комуністів, які протестували проти союзу Америки з Еспанією Франка. У той день були 27-мі роковини вибуху громадянської війни в Еспанії, яка скінчилася перемогою Франка.

● **Московський професор Іван Пежанський** твердить, що він винайшов таку комбінацію вугільного пороху, піску і соняшних променів, яка стоплює найгрубший лед. Московський професор каже, що його винахід може причинитись до легкого і швидкого будування каналів в покритій льодовиками арктичній зоні.

● **У Будапешті** пізнали на вулиці Ричарда Ніксона, який прибув туди, як приватний громадянин-турист та влаштували йому спонтанну овацію. Мадяри обсипували його і його родину — дружину і дві доньки — квітами. Ніксона поінформували в американській амбасаді в Будапешті про ситуацію на Мадярщині, але він пляново не бачився з кардиналом Міндсенті, що від 1956 року живе в будинку амбасади, щоб не ускладнювати його ситуації.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Совєтський сателіт Куба

Кілька днів тому на прийнятті у французькій амбасаді в Гавані кубинський диктатор Фідель Кастро, декляруючи свою солідарність з Москвою в її спорі з Китаєм, заявив, що він „також" за політику співіснування, натякнувши при тому виразно, що має на увазі покращання відносин з Америкою, на адресу якої цим разом, вийнятково, не виголосив ніяких лайок. Що більше, Кастро не лаяв навіть республіканських критиків політики президента Кеннеді у відношенні до Куби, пояснюючи, що кожна опозиція мусить займатися критикою урядової політики, але, зрештою, коли б нинішні республіканські проєктодавці інвазії проти Куби опинилися при владі, то вони теж її не переводили б.

Нав'язуючи до цієї заяви Кастра і до інших подібних познак „миролюбности" кубинських комуністів, журналісти спитали президента Кеннеді на його останній пресовій конференції, яка його реакція на цю прозору пропозицію Кастра. Президент Кеннеді відповів, що, поки Куба залишається совєтським сателітом на Карібському морі, не може бути супроти неї зміни в політиці Америки. Коли ж інший журналіст доповнив сумнів свого колеги, запитавши, чи не змінив би Президент своєї політики у відношенні до Куби, коли б залишилась вона комуністичною, але настільки від Москви незалежною, як є нині Югославія Тіта Президент обмежився ствердженням: трудно відповідати на гіпотетичні і покищо нереальні запити, бо фактом є, що покищо на Кубі стоять совєтські війська і вона грає ролю совєтського сателіта.

Американська політика у відношенні до Куби Фіделя Кастра ніби непримирлива і обмежується леґальними заходами почерез Організацію Американських Держав щодо економічного бойкоту Куби та заходів проти експорту революції з Куби до інших латиноамериканських країн, — до речі, заходів, що їх не можна в практиці реалізувати, бо і серед південноамериканських союзників Америки і серед її союзників з Північно Атлантійського бльоку нема охочих до радикальних, хоч і мирних, заходів проти комуно-кубинського режиму. Таким чином політика ЗДА супроти Куби опинилась у невтішному куті. Офіційно вона — як це стверджував президент Кеннеді — непримирлива і непоступлива, здає собі справу з дійсного характеру режиму Кастра і ніби змагає до його упадку. Але ось тиждень тому один з лідерів невдачного висаду кубинських революціонерів у Свинячій затоці з 17-го квітня 1963-го року, капітан Артеме, заявив, що він виїздить з Америки до одної з південно-американських країн, бо тут „всі двері зачинені перед тими кубинськими патріотами, які хочуть щось діяти проти режиму Кастра".

Куба в американській політиці опинилася приблизно на тій самій лінії, що й інші країни під безпосереднім чи посереднім совєтським пануванням, чи в совєтській „сфері впливів". Америка у принципі прихильна визвольним рухам всіх поярмлених країн, — заявила це недвозначно в ході всіх колоніяльних дебат і на цьому становищі стоїть і тепер у відношенні, наприклад, до португальської колонії Анґолі. Але Америка не актуалізує совєтського колоніялізму, щоб не дразнити Москви. Захід взагалі не хоче формально визнати „статусу кво", створеного комуністами, але нічо не діє, щобоби його змінити. Внаслідок такої політики Фідель Кастро має час і змогу закріплювати свій режим на Кубі так, як Хрущов робить це в усіх війною чи підступом здобутих країнах Совєтського Союзу.

Ще один „комітет"

Абстрагуючи від ряду „товариств", що були зорганізовані Москвою між двома війнами для аґентурної роботи серед антикомуністичних організацій на Заході, з історії останніх років відомі вже такі каґебівські експозитури, як створений у 1955-му році в Берліні „Комітет за повернення на батьківщину", перейменований у жовтні 1960-го року на „Комітет за повернення на батьківщину і розвиток культурних зв'язків із співвітчизниками за кордоном", чи як потворені нібито по столицях окремих совєтських республік, а діючі насправді теж в берлінському кублі КҐБ, „Товариства культурних зв'язків" із українцями, білорусами та іншими земляками за кордоном, підпорядковані „Союзові совєтських товариств дружби і культурного зв'язку із закордонними країнами".

До всіх цих комітетів і товариств додано тепер ще один, уже всесоюзного характеру й засягу діяльности. Як повідомили московські „Ізвєстія" з 16 липня цього року в окремій статті п. н. „Гуманні цілі", в Москві заснували „представники совєтської громадськости" „Совєтський комітет для культурних зв'язків із співвітчизниками за кордоном". Створено його начебто у відповідь на прохання „співвітчизників", що з різних причин і в різний час опинилися поза границями рідної землі: росіян й українців, білорусів і латишів, естонців, литовців та вірмен. Цей новостворений комітет „ставить собі — як пишуть „Ізвєстія" — ціллю подавати всяку можливу допомогу" в установлюванні і розвитку контактів із батьківщиною тим співвітчизникам, що живуть за кордоном і діють активно за мир і дружбу між народами". Цей комітет — пишуть далі „Ізвєстія" — „відкликається також на прохання і таких груп і осіб, які перебувають ще в тенетах антисовєтської пропаґанди, не хочуть зрозуміти процесів розвитку совєтської держави і збагнути перспектив, що їх відкриває перед совєтським народом програма комуністичного будівництва".

Як доводить наведена цитата, новостворений комітет ставить собі ті ж самі цілі, що й існуючий берлінський „Комітет за повернення на батьківщину" чи й окремі республіканські „товариства культурних зв'язків із земляками за кордоном", які друкують у Берліні і кольпортують звідти „Голос родини" з додатком „Отчизни", „Родіну", усякі „Вісті з України" тощо. Цей факт, як і те, що „Ізвєстія" не спромоглися подати ані прізвищ засновників цього комітету, ані складу його управи, каже думати, що в даному випадку йде про ще одну совєтську converted переорганізацію тим разом на фронті боротьби з ворожо наставленими проти Москви еміґраціями. Зумовив цю переорганізацію, без сумніву, провал з видаванням і розсиланням друкованої в Берліні пропаґандивної літератури, що її кожен адресат сприймає з недовір'ям й обридженням. Перенісши, хоч би й позірно, діяльність берлінського „Комітету за повернення" до Москви і фірмуючи видавані ним газети і журнали, як видання московського вже „Комітету культурних зв'язків із співвітчизниками за кордоном", большевики сподіваються надати в такий спосіб більше автентичности тим публікаціям, щоб легше і скоріше знаходити доступ до різних „співвітчизників".

З „гуманними цілями" ті завдання нового „комітету" нічого спільного не мають. Головна їх мета — розкладати, деморалізувати й демобілізувати політичні національні еміґрації, які борються з московським тоталітаризмом.

І. Світ.

УКРАЇНА В АМЕРИКАНСЬКОМУ ЖУРНАЛІ

Останнє видання американського квартальника „Славік Рев'ю", присвяченого вивченню СССР та Східньої Европи, приносить цікаву дискусію про Україну.

Цей квартальник майже в кожному числі вміщує серію статтей у формі дискусії, яка торкається одного певного питання.

В тому виданні основну статтю написав І. Лисяк-Рудницький, професор історії в Ла-Сал коледжі, на тему — „Роля України в модерній історії". Роз'ясненнями та критикою на неї є статті: А. Адамса, професора історії в Мішіґенському університеті — „Пробудження України"; О. Прицака, професора азійських та слов'янських мов і літератури і І. Решетаря, професора політичних наук, обидва з Університету Вашинґтона в Сіатлі — „Україна та діялектика національного будівництва" і відповідь на них проф. Лисяка - Рудницького. Все займає 63 сторінки з багатьма нотатками та посиланнями до джерел.

Це, здається, вперше українську тему обговорено так широко та глибоко на сторінках цього авторитетного журналу, яким користуються тисячі вчених, професорів та учителів.

Крім цього квартальник містить статтю Д. М. Корбета, колишнього редактора „Народної Волі", на тему „Реґабілітація Миколи Скрипника" (11 сторінок) та багато рецензій, серед них чотири на українські видання: Б. Дмитришина — на IX том „Аналів УВАН", присвячений студіям модерної історії; Д. Е. Емерсона — на книжку І. Каменецького „Секретні пляни нацистів для Східньої Европи" з критичними заввагами; проф. Я. Славутича — на книжки П. Ковалева „Молитовник - служебник" та „Лексичний фонд української мови київського періоду"; про останню працю рецензент висловлюється, що вона має надзвичайно велику вартість для дослідження розвитку української мови. І остання рецензія В. Ревуцького з університету у Ванкувері, Канада, на книжку Б. Береста — „Українське кіно", яка є піонерською працею в цій ділянці.

Квартальник, як завжди, має широкий показник нових праць та бібліографію.

У дискусійних статтях чітко показана важливість українського питання в модерній історії Европи, а її Сходу зокрема.

Автор Рудницький поділяє свою тему на три частини: як наша проблема стоїть в науці, методологічний підхід до неї та реґіональні варіянти.

Основні тези його статті такі: модерна українська нація не є просто продовженням або відновленням України часів Козаччини, а ще менше Київської або Галицької Руси. Модерний націоналістичний рух почався на землях, де козачі традиції були найсильніші; символи та ідеї, позичені від козачих традицій, грали важливу ролю навіть у революції 1917-го року. У нотатці до цього автор, посилаючись на М. Грушевського, як спонзора 3-го і 4-го універсалів Центральної Ради, говорить, що він не згадував ніде про історичні права України, а за базу для універсалів узяв права українського народу, засновані на принципах демократичного самовизначення.

Одним з основних тверджень, підкреслених у цій статті, є те, що „Україна — типово східньоевропейська нація, історія якої має значні перерви в своїй тяглості. Ця країна перейшла два значні занепади в курсі свого розвитку. Новий рух вгору, почавшись у 19-му столітті, привів її до відродження в 1917 році.

В другому розділі своєї статті І. Рудницький підкреслює важливість соціяльно - економічного розвитку та еволюції соціяльної думки на Україні. В тій частині автор зустрів найгострішу критику. Він дуже добре оцінює ролю та значення ряду вчених українського походження, які працювали в московських університетах, друкували свої праці в московській мові і часто вважалися за московських учених, як, наприклад, філософи Юркевич та Лисевич, економісти Зібер, Яснопольський та Туган - Барановський, соціологи Ковалевський, лінґвіст Потебня, літератор Овсяніков - Куликовський та ген. Драгомиров. Цей список — зазначає Іван Рудницький — легко може бути поширений.

Проф. А. Адамс у своїй критичній статті базує свої думки на неправильній інтерпретації ряду тверджень І. Рудницького, говорячи, наприклад, що він „вітає автора за його відважне оцінювання ролі України як незначного явища в політичній історії до 1917-го року". Дуже критично наставлений до діяльности Центральної Ради, А. Адамс вважає її за „маленьку, ізольовану купку націоналістичних інтелектуалів, які проголосили себе урядом". Селянські рухи часів революції вважає він за рухи занархізованих селян без жадної ідеї, як французькі „жакері". Тож мовляв, коли все було перевтомлене, большевики легко, майже без спротиву, опанували країну. „Це — доля пробудженої нації залишитися в „полоні" Москви більше як сорок років", — іронізує А. Адамс.

Нам здається, що центральна в дискусії стаття О. Прицака та І. Решетаря найбільш обґрунтована і найглибша своїми думками. Вона поширює тему І. Рудницького та критикує його тезу про перерви в процесі української історії. Просто неможливо переказати тут навіть у скороченні аргументи та історичні факти, наведені в цій статті.

У статті О. Прицака та І. Решетаря подано чимало цитат з праць українських авторів за останні півтори сотки років. Трагедія українців полягає в тому — твердять автори — що після 15-го століття їх територія була „прикордонною" територією між Сходом і Заходом. Українці не мали можливости пов'язати себе з одною або другою стороною й не мали свобідного вибору тому, що були під контролею обох сторін. І тому, коли українська нація ще існує сьогодні, то це не тільки завдяки її мовній окремішності, а головне завдяки її яскравим культурним традиціям.

Автори також не погоджуються з твердженням І. Рудницького, що в 19-му столітті українська нація не була історичною. Український національний рух 19-го століття був „незавершений", говорить Д. Чижевський.

Нам здається, що ширше розгорнення та поглиблення цієї дискусії могло б принести велику користь, внести більше точности та усунути з наших публікацій багато непотрібного. А в наукові та науково - популярні праці внести свіжу думку, що знайде собі признання збоку чужинців і проломить стіну москвофільства в науковому світі.

Говорячи про сепаратизм, автори вказують, що фактично цей рух розпочали не українці, а москалі, коли у Володимирі над Клязьмою та в Новгороді Великому відмовилися бути під контролею Києва - Руси. Акти Андрія Боголюбського є доказом цього. Важливим є також ствердження авторів, що тенденції західніх істориків уважати М. Грушевського та інших українських учених за „націоналістичних" — неправильне. М. Грушевський, зокрема, в дійсності був соціялістом, натомість сучасні совєтські історики є „націоналістичними" історикам, бо не визнають ніякого авторитету, який не є в згоді з постановами КПСС у Москві.

Центральна частина статті присвячена Переяславській угоді. Тут наведено численні цитати та факти, не відомі поза колами спеціялістів. Наприклад, мало-хто знає, що переговори між гетьманом Богданом і представником Москви Бутурліним велися через перекладачів, бо вони не могли порозумітися самі; що листи з Москви перекладалися на латинку. Окремий розділ у статті присвячений виясненню назв Русь, Малоросія та Україна.

Автори, базуючись на речевих арґументах, пропонують також ввести іншу періодизацію української історії, як ту, що її подає І. Рудницький.

Оригінальною є схема трактування взаємовідносин між Південною та Північною Руссю, — надзвичайно ефектовна схема, що напевно вразить американського і англійського читача. Наприклад, уявіть собі, —пропонують автори, — що Англії дозволено починати свою історію лише після проголошення незалежности Америки, і що вона окупована Америкою. А американська історія бере свій початок у Лондоні, потім переходить до Бостону, Філядельфії та Вашинґтону. Англійці починають вживати нову назву Британія. Коли ж британський учений насмілюється трактувати історію своєї країни так, як вона є, його обвинувачують у Вашинґтоні як націоналіста, арештують і кудись висилають. А всяку спробу британців звільнитися від окупації таврується як сепаратизм!

Торкаючись окремих періодів нової української історії автори говорять, що перший можна було б назвати Новгород - Сіверським („Історія русів"), другий — Харківським, (література), третій — Київським, Правобережним (Кирило - Методіївське Братство — „Книга Битія"). У справі русифікації, яку постійно переводить у своїй політиці Москва, чи польонізації стверджується, що вони завжди приводили до українського спротиву, як, наприклад, русифікація духовних семінарій — дала Українську Православну Церкву, а польський тиск після Берестейської Унії (1569 р.) дав Україн. Католицьку Церкву, яка охоронила українців від польської та московської асиміляції. Також політика московського ставленця Раковського привела до М. Скрипника, Хвильового та ін. ворогів УНР, які відмовилися бути льояльними виконавцями політики Москви.

І останній арґумент в переписі 1959-го року: 37 000 000 осіб заявили себе приналежними до української національности.

Наприкінці автори говорять, що „така нація, як українська, має бути впертою, завзятою і елястичною, щоб зберегтися і в збереженні уможливити остаточне сповнення своїх надій".

У своїй відповіді І. Рудницький, звертаючи головну увагу на статтю А. Адамса, заявляє, що він „ . . . базував свої висновки неправильно". При цьому наводить два коментарі — один з 1830-го р. Иоганна Г. Коля і другий австрійського консула в Києві з 1893 р. про Україну. Вказує також на результати виборів 1917-го го року до Установчих Зборів.

Далі І. Рудницький збиває ствердження Адамса про „специфічний націоналізм" українських учених. „Я не чув, — пише він, — щоб американський учений називав ученого московського виховання націоналістом, коли він має очевидний московський патріотичний огонь" (шовінізм — І. С.), і цитує С. Вітте, видатного московського державника, який писав: „Ми ще не зрозуміли, що після Петра І й Катерини II тут немає Росії, а є Російська Імперія . . . 35% є етнічні меншості, а росіяни поділені на великоросів, малоросів та білорусів . . Це є неможливим у 19 та 20 ст. переводити політику, яка не рахується з цим історичним фактом великої ваги, яка не рахується з національними рисами інших національностей, що творять Російську імперію, їх релігією, мовою та ін."

І. Рудницький говорить, що сучасний підхід до історії Сходу Европи помилковий і однобічний. Щоб провести належне справлення, треба переглянути традиційні історичні перспективи і побороти опозицію інтелектуальної інерції. „Націоналістичні історики, на яких проф. Адамс жаліється, — пише він, — виконують корисну функцію, як ґедзь, який пробуджує мляві думки з доґматичного дрімання".

Цими днями одержано в Америці число лондонського „Слов'янського та Східньо-Европейського Огляду", яке приносить кілька рецензій на праці українських авторів, серед них А. Вірста на книжку М. Грінченка „Історія української музики"; В. Свободи — на працю проф. О. Оглоблина „Люди старої України", за якою має прийти його нова праця „Студії над історією Русів"; дві рецензії Ю. Бориса на праці П. Феденка „Нова історія КПСС" та „Марксівські й большевицькі теорії національного питання" і на книжку Ст. Горака — „Польща та її національні меншості 1919-1939 рр."

Т. Ляхович

ПОВОЄННА ЕМІҐРАЦІЯ ДО АВСТРАЛІЇ

Зараз же після другої світової війни австралійський уряд розпочав заходи над спровадженням еміґрантів до Австралії. Це були заходи тодішнього прем'єра Чіфлей, який поклав основи для повоєнної іміґрації до цієї країни. Він створив окремий департамент іміґрації, і першим міністром цього департаменту був призначений А. А. Колвел (нинішній лідер опозиції в Канберрі). Плян, що собі поставив департамент, був досить широкий, а головні цілі його були заохочувати й спроваджувати як британських так і не-британських іміґрантів з Европи. Це мало помогти осягненню головної цілі: збільшити населення Австралії до 20 000 000 мешканців.

В червні 1941-го року уряд Австралії уклав з IPO договір з метою переселення втікачів. Згідно з пляном Австралія мала прийняти в 1947-му році 4 000 втікачів, а в наступних роках по 1 000 осіб місячно. Уряд Австралії згодився доплачувати по 10 фунтів від особи, як частинне покриття коштів подорожі, і подбати за приміщення для іміґрантів аж до часу їх затруднення. Іміґрантів зобов'язував дворічний контракт, на підставі якого кожен мусів був прийняти всяку працю, запропоновану йому відповідними урядами.

Вже в 1947-му році прибуло до Австралії 840 іміґрантів-втікачів. Цих іміґрантів урядова статистика ще не розділювала за національностями, і ми не можемо ствердити, скільки тоді було українців. Цей спосіб реєстрації іміґрантів вживався до 30-го червня 1948-го року.

Щойно від 1-го липня 1948 року проведено поділ діпііміґрантів за окремими національностями, одначе в перші два роки ще не розділювано українців від росіян, і в статистиці подано одно число цих обох національних груп.

Отже, в 1948-му році приїхало українців і росіян разом 901 особа, а в 1949-му році — 9 422 особи. Щойно в 1960-му році віддідено українців від росіян, і від того часу українців реєструється як окрему національну групу.

В 1950-му році загальне число іміґрантів в Австралії становило 250 404 особи, а виїхало з тієї країни 97 899 осіб, в тому числі британці й американці, які прибули окремою квотою. В деталях рух міґрантів (іміґрація й еміґрація) в тому році представляється так: англійців прибуло 138-826, а від'їхало 90 078; американців приїхало 2 978 осіб, від'їхало 2 613 осіб. З-поміж не-британських іміґрантів на першому місці стоять поляки (приїхало 31 976, від'їхало — 103 особи); італійці (прибуло 13 149, від'їхало 351) і українці (приїхало 5 220, від'їхало 9). Найменше число припадає на австрійців (прибуло 391 особа, від'їхало 49). Нетто іміґрантів на 1960-ий рік становить 152 505 осіб.

Рух іміґрації в 1951-му році дещо змінився. Число іміґрантів з-поза залізної заслони значно упало. Поляків приїхало 3 986 осіб, а від'їхало 153 особи, українців приїхало 508, від'їхало 18. Натомість збільшилось число заробітчанської іміґрації: італійців приїхало 16 744 особи, а від'хало 534 особи; греків прибуло 2 634, а від'їхало 130. Число іміґрантів англійців задержалось на тому самому поземі (прибуло 146 358, від'їхало 91 732). Нетто іміґрантів на 1951-ий рік становило — 111 433 особи.

В 1952-му році значно збільшується число німців (приїхало 7 270, від'їхало 492). Число ді-пі далі зменшується. Число інших іміґрантів вдержується на тому самому поземі. Українців прибуло в тому році 65, а від'їхало 27 осіб. Нетто всіх іміґрантів цього року становило 94 032 особи.

В 1953-му році іміґрація в

(Закінчення на стор. 3-ій)

Олекса Грищенко

МОЇ ЗУСТРІЧІ Й РОЗМОВИ
З ФРАНЦУЗЬКИМИ МИСТЦЯМИ

(V)

Два роки пізніше в бюлетені своєї ґалерії могутній маршан писав м. і. у статті „Мистці, про яких говорять": „Малярство Грищенка свіже, його кольор веселий і чистий. Він висловлює свою візію світляним ритмом, повним індивідуальности і величі". Невблаганна смерть забрала його в силі віку, на 42 році життя, але його ім'я, як одного з великих знавців мистецтва, перейшло вже до історії французького мистецтва.

АНДРЕ ДЕРЕН

(André Dérain — 1881-1953)

В лютому 1922 р. відбулася в ґалерії Поволоцького моя перша виставка в Парижі. Після неї Поволоцький залишив у себе в ґалерії кілька моїх олій. В тій самій кам'яниці, де він мав свою книгарню і ґалерію (при вул. Бонапарт ч. 13), на п'ятому поверсі жив Андре Дерен. Він врядигоди заходив у книгарню Поволоцького. — „Ви знаєте, признавався мені маршан, наче Тома невірний, — ми показували ваші праці Деренові". — „І що ж він казав?". — „Сказав: це добрий маляр".

Маючи таку опінію визначного мистця, якого кубістичні речі бачив я ще в колекції Щукіна в Москві, я легко піднявся на п'ятий поверх. Ледь-ледь відчинилися двері і на мене глянули, наче згори, очі доброго велетня. В маленькій вітальні ми присіли на низькій канапці. „Добрий велетень", як його називали, був у білій сорочці. — „Ви зайшли в добрий час, — сказав мені лагідно, — мій модель якраз відпочиває. Отже, ви бачили мої олії в Щукіна?". — „Я не тільки їх бачив, але й говорив про них часто моїй недільній авдиторії". — „То речі давні, коли я працював ще в Італії і в Кань". — „Я пам'ятаю ваш так добре скомпонований міст у Кань. І як я не бачився з вами в Сен Сір ля Попі, де я провів літо за працею і ви мешкали так близько?" Дерен відчинив двері в робітню і щось тихо говорив до модельки. Гарна, молода, сиділа вона роздягнута в лагідній позі на дзиґлику біля чавунної пічки з рурою. Буйна золота шевелюра романтично спадала на груди. — „Вибачайте, може зустрінемося десь у нас у кварталі, в каварні," — сказав Дерен і стис мені по-приятельському руку.

Батько Дерена мав славу найліпшого пекаря солодощів у Шату, гарній околиці за 60 кілометрів від Парижу. Тут і народився майбутній маляр. У ті часи, в 20-их рр., він уже перейшов чимало етапів своєї кар'єри. Після Італії перебув короткий період „диких", який започаткували такі, побіч Дерена, мистці, як Вляменк, Матіс, Фрієз і Брак. Сама назва „диких" постала в 1905 році, коли, виходячи із залі Осіннього Сальону, де згадані мистці виставляли, критик Л. Восель кинув слово „фов" - „дикі", зважаючи на їх золото - червоні кольори. Проте, найголовніше була їхня буйність і молодість, всі вони тоді ледь перейшли тридцятку.

Одначе, Дерен уже давно розвівся з модернізмом і круто повернув свою стежку в музей. Він навіть копіював старих майстрів у Люврі, м.і. Гірляндайо. На цьому ґрунті Вляменк навіть посварився на смерть із своїм побратимом, бо Вляменк ненавидів музеї, впевняючи, що музеї — це кладовище. Ця неприязнь і просто ворожнеча тривали довгі роки, і лиш напередодні смерти Вляменка вони помирилися. Втім, не один Вляменк дорікав Деренові музеєм, а все таки велетень ішов своєю дорогою за клясиками. — „Кожного разу, коли береш у руки пензель, стоїш перед усіма проблемами малярства", — казав розсудливий побратим експресивного Вляменка. Це була боротьба двох візій, двох темпераментів.

Однією із заслуг Дерена було те, що він один з перших привіз у Париж з Толедо і мадридського Прадо ореол Ель Греко. Це було в 1909 р., і відкриття мало величезне значення для нового малярства. На жаль, це відкриття Дерена своєчасно не зазначено. Коли я вже при Ель Греко, то мушу згадати свої відвідини в Фундації д-ра Барнеса у Філядельфії, в 1958 р. Душа тієї фундації, пані де Мазія, питала мене після оглядин музею, що мені найбільше з усього припало до вподоби. — „Греко", — відповів я. Вона була трохи здивована відповіддю, бо в фундації були дослівно сотні Ренуарів, Сезанів і Матісів. — „Цей невеликий Греко, — додав я пані де Мазія, — наче з неба впав. Не знати, якими руками створена та річ. Такої досконалости творення шукав і добивався Сезан усе своє життя".

Отже, Дерен перейшов на кольорит музеїв, на чорне тло натюр-мортів, на золоту і брунатну охру. Деякі критики твердять, що натюрморт з 1948 р. на чорному тлі є одним із шедеврів шатуиського майстра. Ні сантиметру синьої чи червоної фарби, — разючий контраст з буйним своєю кольористикою періодом „диких". Скільки він намалював у тому „музейному" стилі пристрасних „ню", жіночих голівок з гарячим венеціянським волоссям, античних плечей! Майже всі вони невеликого формату, вміло скомпоновані і тонко відчуті. „Велетень, а робить мініятюри" — казали. В його величезнім малярськім доробку на пальцях можна перелічити речі більшого формату, і то переважно з 20-их рр.

Який контраст, думав я часто, між Дереном і моєю землячкою Сонею Левицькою! Худенька, маленька, майже прозора, з серцем горобчика, якого, здавалося, візьмеш у руку, — а все мріяла про великі полотна, які виснажували останні її сили.

Мої зустрічі і побачення з колеґами та знайомими були досить спорадичні. Річ зрозуміла, — до Парижу приїздив я після мандрівок по гарному світу показати своє надбання на виставках. Я перебував тоді у „нашому" кварталі — на вулиці Сен з її картинними ґалеріями і на бульварі Сен Жермен де Пре з його каварнями і нічними льокалями, де й відбувалися мої зустрічі. Але Дерен з вулиці Бонапарт перенісся в околиці Парижу і тільки врядигоди навідувався туди із свого Шамбурсі. Отож, подвійна радість, коли його угледиш десь, уже здалека. Любив він особливо каварню Ліпп на бульварі Сен Жермен, навпроти „Двох Маґотів", пристановища паризької богеми. Старий центр Парижу, старовинна церква Сен Жермен де Пре. Її так подивляв д-р Барнес, коли разом з П. Гійомом відпочивав у нашому кварталі. „Добряга-велетень" завжди брав столика спереду, сидів у кріслі мовчазно і важко. Пригадую кілька розмов з ним у тому місці.

ПОВОЄННА ЕМІҐРАЦІЯ ДО АВСТРАЛІЇ

(Продовження із стор. 2-ої)

Австралії небагато різниться від попереднього року. На перше місце по англійцях висуваються голляндці (прибуло 10 411, а виїхало 2 041). Українців приїхало 54 особи, від'їхало 23 особи. Деякі національні групи виказують перевагу від'їжджаючих осіб над прибуваючими. Так, наприклад чехословаків приїхало 28, а виїхало 124 особи, литовців приїхало 28, а виїхало 48. Нетто іміґрантів у 1953-му році становило 42 897 осіб, і це було найнижче число іміґранів упродовж декади.

Той самий процес повторюється і в 1954-му році. Число іміґрантів з-поза залізної заслони постійно зменшується, а натомість число від'їжджаючих збільшується. Українців прибуло 44 особи, виїхало 76 осіб, естонців приїхало 9, виїхало 67 осіб. Число прибулих німців у цьому році доходить до рекордового числа і виносить 13 359 осіб прибулих та 1 009 вибувших. Нетто іміґрантів у 1954-му році становило — 68 207 осіб.

Рік 1954 важливий ще й тим, що 30-го червня того року переведено загальний перепис населення в Австралії. Був це другий перепис по другій світовій війні. Коли в першому переписі з 30-го червня 1947-го року українців зовсім не подано, то в цьому другому українців занесено в окрему рубрику і кількість їх подано на 17 239 осіб. В це число враховано всіх українців, що жили під час перепису на території Австралії. Українці зайняли тут своїм числом шосте місце, по італійцях (90 018); голляндцях (53 458); поляках (49 843); німцях (31 448) і греках (17 843). Найменше було румунів (1 390), норвежців (1 698), швайцарців (1 623) і французів — 3 532. Загальне число населення Австралії в 1954-му році виносило 8 986 530 осіб, в тому числі чужинців — небритійців - іміґрантів 404 279 осіб. Українців, як вище зазначено, зареєстровано цим переписом 17 239 осіб, і це число для нас дуже важливе. Воно стверджене урядово.

В 1955 році іміґрувало до Австралії найбільше англійців (прибуло 151 172, виїхало 120 262), а по них друге місце займають італійці (прибуло 27 494, від'їхало 3 133) та німці (приїхало 10 342, виїхало 1 363). Українців приїхало тільки 44 особи, виїхало 57. Нетто іміґрантів у 1955-му році становило 97 255 осіб.

В 1956-му році по англійцях найбільше число іміґрантів виказують знов італійці (прибуло 28 521, від'їхало 3 376). Українців прибуло 45, від'їхало 55. Нетто іміґрантів становило 93 998 осіб.

У 1957-му році значно збільшилося число іміґрантів мадярів (приїхало 11 435, від'їхало 143). Українців в тому році приїхало 26 а від'їхало 35 осіб. Нетто іміґрантів становило 78 732 особи.

У 1958-у році іміграція до Австралії удержується приблизно на тому самому рівні, що в попередніх роках, при чому в усіх національностях з-поза залізної заслони завважується перевагу від'їжджаючих над прибуваючими. Українців приїхало 22 особи, а від'їхало 96. Литовців приїхало 9, а виїхало 50. Естонців прибуло 14, а виїхало 23 і т. д. Перевагу прибуваючих над від'їжджаючими задержують тільки англійці, американці (приїхало 8 272, від'їхало 8 150), австрійці, китайці, голляндці, французи, (приїхало 1 772, виїхало 1 716), німці, греки, мадяри (приїхало 779, виїхало 309), італійці, поляки (приїхало 1 660, виїхало 229), росіяни (приїхало 583, від'їхало 190), югослави. Нетто іміґрантів — 65 366 осіб.

У 1959-му році по англійцях на першому місці в приїзді до Австралії стоять знов італійці, по них німці, голляндці й греки. Українців прибуло 19, а від'їхало 40. Нетто іміґрації становить — 76 791 особу.

В 1960-му році позначується збільшення іміґрантів англійців і американців, з яких ледве 20% лишається на постійно в Австралії, а число всіх інших іміґрантів удержується пересічно на тому самому рівні. Українців приїхало 17, а виїхало 88. Нетто іміґрантів виносило — 90 135.

В 1961-му році знову зростає число іміґрантів англійців (прибуло 225 678, виїхало 202 773) і американців (прибуло 15 923, від'їхало 14 681). Українців приїхало 10, а виїхало 11 осіб.

Як бачимо із статистики, англійці й американці приїздять переважно в торговельних та промислових цілях, задержуючись в Австралії тільки часово, хоч поважне число їх і лишається на постійне. Число іміґрантів з-поза залізної заслони зводиться майже до зера, а натомість головна іміґрація, що під цю пору напливає до Австралії, це робітники з Італії, Голляндії, Німеччини, Греції. Ці іміґранти в більшості лишаються на постійне життя в Австралії. Рік 1961-ий — це останній рік, поданий статистичним урядом у Канберрі.

Рівночасно в тому ж році відбувся останній перепис населення. В тому переписі не подано числа іміґрантів за національностями, і тому ми не можемо довідатись, скільки проживало українців в Австралії в 1961-му році. Іміґранти, які прийняли австралійське громадянство або діти народжені в Австралії, зареєстровані в рубриці австралійських громадян. Через це евіденцію числа українців тепер можуть провадити тільки наші церкви.

Лисенківський Концерт у Філядельфії

4-го травня відбувся у Філядельфії, в авдиторії Вищої Школи ім. Б. Френкліна, під протекторатом „Союзу Українських Хорів в Америці". Урочистий Концерт творів Лисенка. Виступали об'єднані хори філядельфійського „Кобзаря", та нюаркської „Трембіти". Мистецьким керівником і дириґентом був д-р Антін Рудницький, дириґентом хору „Трембіта" — Всеволод Будний. Велика заля з 1,200 місцями була заповнена.

Чотири роки тому зорганізовано „Союз Українських Хорів в Америці", в склад якого ввійшли хори: „Думка" з Ню Йорку, „Кобзар" з Філядельфії, та „Трембіта" з Нюарку. Вони виступили перший раз у Лисенківському концерті в Ню Йорку 9-го грудня 1962. Гарно виконана програма викликала ентузіязм присутніх. Концерт відбувся при співучасті симфонічної оркестри. Вступне слово виголосив д-р З. Лиско. Другий Лисенківський концерт, при співучасті „Кобзаря" та „Трембіти", відбувся в Нюарку 21-го квітня. Вступне слово виголосив голова хору „Трембіта" д-р Ярош.

Третій концерт був 4-го травня. Його розпочав вступним словом голова „Кобзаря" Володимир Жилавий. Він промовляв 6 мінут, у яких знайшов також змогу привітати присутніх та визначних гостей. Злучені хори „Кобзаря" й „Трембіти" виступили у нас у імпозантному числі понад 120 осіб, що зробило сильне враження.

У першому виступі хор скріпив наші концертові зацікавлення і настрій стилевим виконанням перших двох точок: Прославний Хор з опери „Тарас Бульба", та „Туман хвилями лягає", з опери „Утоплена". Після того хор виконав кантату „Радуйся ниво неполитая!". „Кобзар" ту кантату співав уже при кількох нагодах, але виконана численним хором, набрала вона чіткости в різних формах експресії і була немов вирізьблена різнобарвними орнаментами ... Слова хору, квартети, дуети й соля виказують сподівання, що вернеться воля, спочнуть невольничі руки і свята правда запанує на землі. У другій, третій і четвертій точці того твору виступали солісти: М. Мурована, Е. Василенко, О. Татунчак, В. Поліщук. Цей, зіспіваний уже, ансамбль, засяяв, саме того вечора, повною виразистістю. Хор держався знаменито, експресія його, в змінних настроях пісні, була чітка і ясна.

Кантату „Бють пороги" присвятив Шевченко батькові нашої прози Основ'яненкові. Соля, на тлі того хору, виконані О. Татунчаком і В. Поліщуком, набрали ясного кольориту. Об'єднані хори зуміли віддати прецизійно зміни настроїв композиції, цілість вийшла барвисто і переконливо. У сольовій партії ми стрінулися з м'яким теноровим голосом З. Чорнобіля.

Друга частина „Веснянок", виконана також злученими хорами, полонила наші почування милозвучністю і народнім сантиментом, при чому сопранове сольо гарно відспівала п. Дражньовська.

Як звичайно, скромна і вдумлива постійна акомпаніяторка хору „Кобзар" п. Р. Гарасимович, мала нелегке завдання з акомпаніяментом до усіх хорових точок. Сумлінно і точно виконаний акомпаніямент немало причинився до піддержки змагань хору.

Знаменито подуманий був факт, що ініціятори концерту запросили на цей ювілейний концерт дві молоді сили: Ждану Кравців та Доріяна Рудницького, молодшого сина П. Рудницьких. Це високе відзначення молодих талановитих адептів мистецтва піднесе їх на дусі і скріпить їх моральні та духові сили у мозольній та послідовній праці в стремлінні до вершин..

Ждана Кравців, м. і. бувша учениця нашого УМІ, заграла три Лисенківські Ескізи: 1) Дорійський, 2) Бе-моль, 3) Ф-Моль. Ця талановита й пильна піяністка відповідала вповні своєму завданню, виявила старанний розвій своєї фортепіянової гри, а в інтерпретації заграних творів зуміла знайти правильний вислів.

Зворушливою була поява Доріяна Рудницького на нашій сцені тим, що враз із ним вийшов його батько і перейняв на себе акомпаніямент синові. Вони оба творили нерозривну цілість. Старанність акомпаніяменту відчувалося в тому, що Доріян свідомий того, яку піддержку має у батькові, був зрівноважений і опанований. Він відограв на чельо „Сум" (Елеґію).

Дуже щиро привітала авдиторія свою давню знайому і улюбленицю, співачку Марту Кокольську - Кобрин. Їй акомпаніював також д-р Рудницький.

П. Кокольська орудує голосом свобідно у кожному напрямі. Її музичний талант, темперамент, серце, інтеліґенція та солідна праця над вишколенням голосу, здобули їй уже великий успіх та признання не лиш у нас, але і у американськім світі. Її виступи на сцені Міської Опери в Ню Йорку, запросини до участи в музично - культурних імпрезах по американських товариствах, є старанно нотовані в американській пресі.

На концерті у Філядельфії вона відспівала три пісні, а на наполегливе бажання авдиторії, дала наддаток.

У „Минають дні", віддала вона в мистецький спосіб настроєво - резиґнаційні почування поета, в „Ой, одна я одна", тугу за щастям молодої дівчини.

Д-р М. Рибак

З НАШИХ БУДНІВ

ГОРЕ ЦВІРКУНАМ!

10-ий З'їзд Т-ва Українських Лікарів, що недавно пройшов з таким блискучим успіхом на Союзівці, мав теж багато цікавих моментів позаз'їздового, так би мовити, характеру. Згадати хоч би ту несамовиту авантюру з цвіркуном, що трапилась у „Києві" пані д-р Софії Парфанович, лікареві - письменниці, що рятує життя і здоров'я людей, а пише книжки про тварин.

Але тут — стоп! — мовчок або, як казали у Львові, дзюб на колодку! Пані Софія, в приявності двох свідків, заборонила мені та М. Понеділкові експлуатувати в будь-якій літературній формі її пригоду з цвіркуном, кажучи: „Я через того лотра страждала, півночі не спала, тож мені прислуговує першенство обробити цю тему!"

Що рація, то рація. З льояльности до молодшої стажем товаришки пера, прийдеться помикути мовчанкою цілу пуанту, бож мені навіть не дозволено заікнутись про те, як то непрошений інтруз, тобто цвіркун, закрався серед ночі до ліжка пані докторки, як вона з цього приводу підняла на ноги цілу Союзівку і як потім холоднокровно приглядалась його екзекуції...

Всеж таки хай мені буде дозволено в цьому фейлетоні поділитися з читачем деякими рефлексіями, що лізуть на голову у зв'язку з повищим випадком... О, незбагненна тайно жіночої природи, та й ти, заплутана психологіє жіночої творчости, як же тебе збагнути, розкусити?.. Ну, скажіть самі, будьте ласкаві: жінка - письменниця, що з такою любов'ю, з таким глибоким чуттям трактує в своїх писаннях котів, собак, а часом і для гадюки знайде прихильне слово, — ця сама письменниця попадає в фурію, почувши в своїй кімнаті чиркання такої божої комашки, як цвіркун, сверщок, істоти крихітної, щебетливої, для людського здоров'я аж ніяк не шкідливої!

Правда, існує діяка різниця між крайовим цвіркуном і тутешнім, американським. Наш був більше музикальний, мрійливий, не горлав так голосно, як тутешній, чортяка. Проте, це ще не означає, що він заслужив собі на безсердечне закатруплення так званим „генґером", або вішаком. А хто його знає, може той цвіркун тому і закрався до кімнати письменниці, в чудову, романтичну ніч над Союзівкою, щоб своїм чичирканням надхнути її до написання якогось ноктюрна чи взагалі чогось поетичного?..

Ось тут мені пригадався „Ноктюрн" Миколи Лисенка, опера - хвилина, в якій саме крайові цвіркуни відіграють таку важливу ролю! Про ґенезу постання цього останнього твору М. Лисенка, його лебединої пісні, д-р Василь Витвицький писав у „Свободі":

„Це романтика української ночі, коли золоті й рожеві сни виводять танець, а з кутків кімнати з'являються цвіркуни... Оживають змальовані на старих, запорошених портретах постаті давнього минулого..."

Так постало мале музично - поетичне чудо, „Ноктюрн" Миколи Лисенка, коли композиторові було 70 років життя. Романтика літньої ночі і цвіркуни допомогли творцеві. Така ж романтична ніч була тоді над „Києвом", коли союзівковий цвіркун пробував нашіптувати на вухо Софії Парфанович „золоті й рожеві сни"... За те, може, трішечки голосисте нашіптування він і втратив молоде життя, а що на тому здобула українська література, то ще побачимо і почуємо.

Ікер

Прибиті важким горем повідомляємо наших Рідних, Друзів і Знайомих, що

НАША НАЙДОРОЖЧА МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

СОФІЯ З НАРХУТІВ ХАРКІВСЬКА

колишня вчителька

і вдова по бл. п. д-рові ОСИПОВІ ХАРКІВСЬКОМУ

померла на 72-ому році життя дня 18 липня ц.р. в Ню Йорку.

Донька НАТАЛІЯ і зять ВОЛОДИМИР ЗАЛУСЬКІ
Внучка ТАЇСА із чоловіком ІГОРЕМ ЧЕРВІНСЬКІ
Правнук ЮРЧИК
і Родина в ЗДА, Канаді і в Краю.

Карпатський Лещетарський Клюб — Ню Йорк

з доручення СУАСТ-СХІД

— влаштовує —

в днях 27-го і 28-го липня 1963 р.

на кортах СОЮЗІВКИ

ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ

за індивідуальні першенства СУАСТ-СХІД на 1963 рік, у поодинокій грі:

ЧОЛОВІКІВ — ЖІНОК — ЮНАКІВ.

ПОЧАТОК змагань: СУБОТА, 27-го ЛИПНЯ — год. 10:00 рано.

Збірка змагунів (-ок) та льосування — СУБОТА, 27-го ЛИПНЯ година 9:00 рано у „ВЕСЕЛЦІ".

Зголошення до змагань з поданням імени та прізвища, віку, клюбової приналежности проситься слати до 25-го липня 1963 року на адресу:

BORYS LEWYCKYJ
72-48 Ingram Street
Forest Hills 75, N.Y.
Тел.: BO 8-5773

Змагуни (-ки) чи Т-ва подбають про замовлення нічлігів на Союзівці. Організатори не беруть відповідальности за приготування нічлігів.

Додаткові зголошення приймається в суботу, 27-го липня, до год. 9:00 рано. Вписове до змагань — $2.50.

КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ КЛЮБ — НЮ ЙОРК —

влаштовує

в суботу, 27-го липня 1963 р.

ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

за першенство СУАСТ-Схід та мандрівну нагороду ім. Ю. Шухевича на БАСЕЙНІ „СОЮЗІВКИ"

КОНКУРЕНЦІЇ:

Жінки: 50 м. довільний
Мужчини: 50 м. та 100 м. довільний
50. м. метелик
100 м. грудний
Гінці 4 х 50 м. довільний
Юнаки (до 16 літ): 50 м. довільний
Хлопці (до 12 літ): 50 м. довільний

Початок змагань 10:30 год. рано.

Зголошення перед змаганнями над басейном. Змагун може брати участь лише у двох індивідуальних конкуренціях..

Дружинове точкування відбудеться системою 5-3-1 у всіх конкуренціях, гінці подвійно.

СТРУННИЙ АНСАМБЛЬ ЮНАЦТВА ВІДДІЛУ СУМА „БРОДИ"

На правім боці стоїть проф. І. Повалячек — учитель і диригент ансамблю. Перший ряд зліва направо — Г. Слободян, І. Шалева, Л. Дяків, К. Яцишин, Д. Папушкевич, О. Максим, А. Чурма, Б. Шкільник. Другий ряд — М. Заліско, Л. Тринога, М. Заліско, Н. Бричка, Я. Чура. Третій ряд — С. Яцишин, М. Кривачук, О. Василів, Т. Матичак, В. Хомик, Л. Орищук, В. Козій, А. Шалева. Неприсутні на знімці — М. Костик, Л. Рибак.

Струнний ансамбль юних сумівців у Шикаґо

Внаслідок замилування до музичного мистецтва постало у нас, здавалося б, ніким не проголошене гасло: „Невтомно, без проволоки, до мети!" Постало воно рік тому в Управі Осередку СУМА ім. полк. І. Богуна на середньому півдні міста Шикаґо.

І так, зав'язано струнний ансамбль з трьох мандолін та ґітар, який після неповна однорічної праці виступив 3-го лютого 1963 р. у програмі „Вечора музики, пісні, танку і живого слова" з чотирма невеликими, але по-мистецьки опрацьованими точками.

Мило здивована авдиторія щиросердечно сприйняла „іспит зрілости" 7-14-літніх мистців, яким рік тому й не снилося стати членами так ентузіястично оплескуваного ансамблю. Такий неочікуваний успіх спонукав мистецького керівника ансамблю проф. Повалячека сказати кілька слів про значення музики, починаючи від доби старовинної Греції, де зайняла вона виїмкове становище в житті суспільства, як один із найважливіших виховних факторів.

В одному із своїх творів — сказав проф. Повалячек — Платон, змальовуючи картину ідеальної держави, твердив, що музика є підвалиною державного існування, а упадок її йшов би впарі з упадком суспільно - державного ладу. Від розвитку музичного мистецтва узалежнюється позитивні прикмети суспільства і тим самим сила держави. Так думав Платон і так само думав найвизначніший після Платона філософ старовинної Греції Аристотель, а опісля і учні його школи.

В XIX столітті музичне мистецтво Ваґнера і Верді причинилося у великій мірі до політичної соборности їхніх народів, і тому згадують їх історики, як народних героїв.

Ваґнер, після еміґрації до Франції та Швайцарії (в початках своєї мистецької творчости він не стрінувся з признанням у своїх земляків), був покликаний на королівський двір у Мюнхені Людвика II і щойно тоді досягнув вершин своєї слави. При чому ідеалом його став старогрецький театр і роля того театру в духовому житті суспільства. Ваґнер дав своєму народові невмирущу театрологію „Перстень Ніблюнґів", оперту на мотивах старогерманських мітів. Виставлено її вперше 1876 року в театрі, збудованому в старогрецькому стилі.

Славнозвісний оперовий композитор Верді відзначився головно своїм „Масковим балем" (1859), що змістом і акціями насвітлив актуальну тоді політику в її світлах і тінях. Склад букв його прізвища уважали за ініціяли актуального тоді гасла: „Вітторіо Емануеле Д' Італія". Отже ім'я Верді стало символом народного й політичного об'єднання Італії. Завершенням слави цього композитора була опера „Аїда".

Не можна промовчати теж імени Падаревського, що завдяки особистим зв'язкам з впливовими людьми прислужився до відродження держави свого народу.

На закінчення „Вечора музики, пісні й танку" слово забрав референт Відділу Юного СУМА, після чого приступлено зразу до „хрещення" струнного ансамблю, якому припало старогрецьке ім'я „Ліра".

Пресова Референтура Осередку СУМА ім. полк. І. Богуна

2,500 чужоземних студентів в Білому Домі

Вашинґтон. — В четвер 18 липня ц. р., президент Кеннеді мав одні із найчисленніших відвідин за час свого урядування. Білий Дім відвідало 2,500 студентів із 56 різних країн світу, які протягом останнього року перебували і студіювали у З'єдинених Державах Америки. Зустрічав цю масу відвідувачів президент Кеннеді на травниках перед Білим Домом. Пробиваючися до Президента, щоб стиснути йому руку або одержати від нього автограф, студенти мало не збили його з ніг й аґенти Секретної Служби і поліцаї тільки з трудом могли охоронити Президента своїми ліктями перед захопленням й оваціями молодих відвідувачів. Внаслідок тиску юрби студентів один із поліцаїв Білого Дому знепритомнів і йому треба було давати першу допомогу. У своїй промові до студентів през. Кеннеді побажав їм успіхів у їхній науковій і громадській праці після їх повороту додому. Студенти вітали Президента оваційними окликами і співом пісень.

В керівних колах Еспанії — розбіжності на тему устрою й політики

Мадрид. — Еспанський уряд заборонив поширювати останнє число бюлетину одної групи монопольної орган. „Фаланґа". Ця група, що її лідером є лікар д-р Люїс Гонсалез Віцен, пропагує заведення в Еспанії „революційного" режиму, який взорувався би на президентській системі, що її завів де Ґоль у Франції, — та критикує уряд за його тісну співпрацю з ЗДА. У відношенні до Америки Ця група „Фаланґи" займає критичну поситаву з уваги на расові непорядки в Америці та — ніби — на невідповідну поведінку американських дипломатів в Европі. Здогадуються, що еспанський уряд сконфіскував те число бюлетину частини членів власної партії саме з уваги на протиамериканські завваги.

● До Італії прибув „зайцем" Мануель Луїс фон Вартбурґ, родом з Йоганнісбурґа в Південній Африці, який є ніби совєтським громадянином і має дружину та двоє дітей в Москві, — і просив італійські власті признати йому політичний азиль. Він просив того самого у Швайцарії, але там відмовили йому і він альпейськими доріжками прийшов до Італії. Італійські власті посадили його до табору втікачів та почали розслідувати справу.

Пленум західніх філій ОДУМ в ЗДА

23 березня в Клівленді відбувся Пленум Західніх філій ОДУМ-у. З Головної Управи ОДУМ ЗДА на Пленум прибули Євген Кальман та Семен Лободенко. На пленум прибула 8-ми членна делеґація з Боффало та 5 осіб з Клівленду. До президії вибрали Василя Пономаренка — голова, Євгена Кальмана — секретар і М. Швець — член.

Євген Кальман подав звіт праці ГУ ОДУМ ЗДА та зачитав постанови пленуму Східніх філій, бо деякі точки мали бути затверджені західнім пленумом.

Новообраний голова філії в Боффало Павло Опанащук, подав коротко звіт про свою філію й запевняв, що їх філія активізується й незадовго в них буде організовано Юний ОДУМ.

Від Клівлендської філії звітував голова філії Григорій Терещенко. Від деякого часу праця клівлендської філії була занедбана. А причина занепаду діяльности філії є незацікавленість більшости батьків громадською працею, що у свою чергу викликає незацікавлення у молоді до громадської одумівської праці.

При розгляді постанов пленуму Східніх філій, філії Боффало і Клівленд обіцяють допомогти у підготовці зустрічі ОДУМ-у Канади і ЗДА на оселі „Київ" коло Торонто. Дати З'їзду ОДУМ-у ЗДА та зустрічі затверджено так, як пропоновано Східніми Філіями.

● **Тереса Стратс**, примадонна-сопраністка Метрополітальної опери в Ню Йорку, вернувшись з невдачної подорожі до Совєтського Союзу в рямцях „культурного обміну", заявила, що вона тому перервала свій гостинний виступ в Большому театрі в Москві в половині другої дії „Євгенія Онєгіна", бо ленінградська публіка з захопленням прийняла її в ролі Тетяни, а московська — насторожено мовчала. Американську артистку найбільше сердить те, що вона впродовж трьох місяців по кілька годин денно вивчала свою партію в російській мові та спеціяльно вчилася, щоб її вимова була правильна.

Посмертні згадки

ВАСИЛЬ ТУСТАНОВСЬКИЙ, довголітній член Б-ва св. Володимира 179 Відділу УНСоюзу в Ст. Люїз, Мо., помер 26 квітня 1963 р. проживши 78 років. Родився в селі Лішня, пов. Дрогобич, Зах. Україна, до УНСоюзу вступив у 1910 р. та був взірцевим членом. Покійний залишив в смутку 5 синів то 2 дочки. На вічний спочинок відпровадили Покійного родина, члени Б-ва та приятелі. Спи, Василю, нехай земля Вашинґтона буде Тобі легкою!

Управа.

Тарзан, ч. 5069. Дряпаються на гори!

GARTH AND HIS TRIBE ESCORTED THE WHITE MEN TO THE BASE OF FORBIDDEN MOUNTAINS, THEN DEPARTED.

Ґарт і його плем'я відпровадили білих людей до підніжжя Заборонених гір, і відійшли.

"WE HAVE A PROBLEM," MUSED TARZAN. "IT'S CERTAIN THAT WE CAN'T RETURN THROUGH THE UNDERGROUND RIVER--"

11-4 5069

— Перед нами проблема — міркував Тарзан. — Це є певне, що ми не можемо вертатися річкою, що тече під землею...

"THEREFORE THE ONLY ANSWER IS TO CLIMB OVER THE TOP OF THE MOUNTAINS!"

— І тому єдина розв'язка — видряпатися на верхів'я гір!